

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зок.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 зок., Німеччині 750 зок.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 180 лей, Бе-
гарії 750 зок., Австрії 750 зок.,
Зміна адреси 1 зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Вислід виборів до міських рад.

Львівське воєвідство.

Львів. На 47 міст львівського воєвідства реєстровано вибори в 39 містах. Не реєстровано виборів у Львові, Дрогобичі, Перемишлі, Рахеві, Самборі, Тарнобжегу, Розвадові і Стрижові.

В останній хвилині з причини відкликання всіх листів не відбулися вибори в Рудках. Тому вибори відбулися в 38 містах, у 24 повітах, а обіймають 98 округів, які вибирають 632 радних.

Наслідком оголошення лише однієї листи ч. 1, або відкликання інших відпали вибори в 12 місцевостях: Ярослав, Вишнівка, пов. Львів, Мостиська та Судова Вишня, Рудник, Переворськ, Немирів, Блажова, Тишин, Риманів, Куликів.

Наслідком уважання листи Овоца відпали вибори в Бжозові, а наслідком уважання листи УНДО відпали вибори в Устриках, пов. Лиско. Разом відпало 14 місцевостей (32 округи). Без виборів здобуло мандати 188 радних.

Придіа мандатів із компромісової листи ч. 1, з понижених місцевостей таких:

БЖОЗІВ ББ 12 мандатів, в тім 9 поляків 3 жидів.

ЯРОСЛАВ. ББ 11 мандатів, симпатиків ББ 6, Нар. Стр. 1, УНДО помірковані 2, асимілятори 1, сіоністи 1, Агуда 1, безпартійні жиди 1. Разом 24 мандати.

УСТРИКИ ДОЛ., пов. Лиско 12 мандатів, у цьому поляків 5, жидів 6, українців 1.

ВИШНІВКА, пов. Львів, 16 мандатів, у цьому ББ 10, УНДО 6, в тім поляків 8, українців 6, жидів 1, німців 1.

МОСТИСЬКА. ББ 6 манд. Стр. Люд. 1, аполітичні 1, сіоністи 3, ортодокси 1, разом 12 мандатів, у цьому поляків 6, жидів 6.

СУД. ВИШНЯ, 12 мандатів, у цьому поляків 5, жидів 3, українців 3, русини 1.

НЕМИРІВ, пов. Рава Руська, мандатів 12, у цьому ББ 4, ортодокси 3, сіоністи 2, УНДО 3, поляків 4, жидів 5, українців 3.

РИМАНІВ, пов. Сянік 12 мандатів, у цьому ББ 4, аполітичні 1, Стр. Нар. 2, ортодокси 3, сіоністи 1, жид. юмун. 1, поляків 7, жидів 5.

КУЛИКІВ, пов. Жовква, 12 мандатів, у цьому ББ 4, Стр. Нар. 1, УНДО 2, русини 3, асимілятори 1, ортодокси 1, поляків 5, українців 2, русини 3, жидів 2.

ГОРОДОК ЯГ. 24 мандати: ББ 18, українці 3, сіоністи 2, русини 1.

СЯНІК 24 мандати: ББ 19, сіоністи 3, ППС-лівниці 1, ортодокси 1.

ЯРОСЛАВ. 24 мандати у цьому ББ 7, Стр. Нар. 1, УНДО 2, жид. угруповання 4.

КОЛЬБУШОВА 12 мандатів, у цьому ББ 6, жид. угруповання 6.

МОСТИСЬКА, 12 мандатів, у цьому ББ 6, жид. угруповання 4, Стр. Люд. 1, безпарт. 1.

НЕМИРІВ 12 манд. у цьому ББ 7, Стр. Нар. 1, жиди 3, Хад. 1.

РИМАНІВ 12 манд. у цьому ББ 4, Стр. Нар. 1, УНДО 2, жид. угруп. 2, москвофилі 3.

Вибори відбуваються в 24 місцевостях, у 18 повітах. Вибраних буде 444 радних. Фреквенція до полудня ок. 30 прц.

У м. ЖОВКВІ вибори відбулися в 5 округах, 24 мандати. В 2 округах з причини виставлення лише 1 листи ч. 1 вибори не відбулися. В ост. 3 округах було управнених до голосування 2152 особи. Віддано голосів 1.678, з чого на лісту ББ 1.319 гол. — 10 мандатів, русини 1 мандат, УНДО 1 мандат.

Станиславівське воєвідство.

СТАНИСЛАВІВ, 10. 12. ПАТ. Нині відбуваються у станиславівському воєвідстві вибори до міських рад у: Станиславові, Долній, Калужі, Рогатині, Стрию, Скольому, Товмачі, Тисмениці, Надвірній, Делятині, Коломиї та Жидачеві. В 5 містах, а саме Болехові, Кутах, Галичі, Отині та Снятині вибори не відбувалися, тому що оголошено лише одну лісту. В Станиславові вибори відбуваються в 8 округах. Усюди велика фреквенція.

Львів, ПАТ. Вибори до самоуправних установ на терені станиславівського воєвідства дали слідуєчі висліди:

БОЛЕХІВ 24 мандати, з того ББ 8, УНДО 7, угруп. жид. 6, Стр. Люд. 1, німці 1, русини 1.

КУТИ 16 мандатів, з того ББ 7, УНДО 1, угруп. жид. 5, русини 3.

ГАЛИЧ 12 мандатів, з того ББ 5, УНДО 1, угруп. жид. 2, старорусини 4.

СНЯТИН 24 мандатів, з того ББ 7, УНДО 4, угруп. жид. 8, Х. Д. 1, русини 4.

ОТИНІЯ 12 мандатів, з того ББ 4, УНДО 3, угруп. жид. 4, старорусини 1.

ТОВМАЧ 16 мандатів: ББ 12, сіоністи 3, українці 1.

СКАЛА 16 мандатів: ББ 12, УНДО 4.

БЕРЕЖАНИ 24 мандати: ББ 23, УНДО 1.

Тернопільське воєвідство.

ТЕРНОПІЛЬ, 10. 12. ПАТ. У 14 містах відбулися вибори без голосування тому, що оголошено лише одну лісту. Придіа мандатів у тих містах таких:

БОРИШІВ 16 мандатів: ББ 7, ХД 1, сіоністи 2, ортодокси 1, УНДО 5.

БРОДІ 34 мандати: ББ 10, сіоністи 2, ортодокси 2, безп. жиди 6, старорусини 4.

БАРИШ 13 мандатів: ББ 5, безп. поляки 1, Нар. стр. 1, лядовці 2, ХД. 2, УНДО 3, безп. українці 2.

ЧОРТКІВ 24 мандати: ББ 10, Нар. стр. 2, ХД. 1, сіоністи 3, ортодокси 1, Полей-Сіон 2, безп. жиди 1, УНДО 4, УСРП 1.

КАМІНКА СТР. 16 мандатів: ББ 6, безпартійні поляки 1, Нар. Стр. 1, сіоністи 2, ортодокси 2, безп. жиди 1, УНДО 3.

ПЕРЕМИШЛЯНИ 16 мандатів: ББ 5, безпартійні поляки 2, Нар. стр. 1, лядовці 1, сіоністи 4, ортодокси 2, безп. жиди 1.

ГЛИНЯНИ 12 мандатів: з того ББ 6, сіоністи 3, безп. жиди 1, безпартійні українці 2.

РАДЕХІВ 16 мандатів: ББ 1, сіоністи 2, ортодокси 2, УНДО 5.

СКАЛАТ 16 мандатів: ББ 5, безп. поляки 2, сіоністи 3, ортодокси 2, безп. жиди 1, УНДО 2, старорусини 1.

ПІДВОЛОЧИСЬКА 12 мандатів: ББ 3, безп. поляки 2, сіоністи 4, ортодокси 2, УНДО 1.

ГРИМАЛІВ 12 мандатів: ББ 4, безп. поляки 3, УНДО 1, сіоністи 2, ортодокси 2.

ЗАЛІЗЦІ 16 мандатів: ББ 6, безп. поляки 1, Нар. стр. 1, сіоністи 2, ортодокси 1, УНДО 5.

ОЛЕСЬКО 12 манд. ББ 6, безп. поляки 1, сіоністи 1, ортодокси 1, безпартійні жиди 1, старорусини 2.

САСІВ 12 мандатів: ББ 5, Х. Д. 1, ортодокси 4, старорусини 2.

БУСК, ПАТ. У виборах до міської ради обрано нині 10 поляків, 2 русинів, 4 жидів.

них. Більшість скривається по приватних домах.

У Барселоні тією ж кинули 8 бомб. У стрілянні загинуло 7 осіб. Революція була теж у найближчій околиці Барселони. Містечко Госпіта-лідес заняли революціонери. В Сарагосі під час ревізії в одній домі наїшли ранених кулями двох агентів. Кинули там бомбу на вантажне авто, що везло гвардійців. У Сарагосі повторилися заворушення в суботу. Під час стрілянини вбито дві особи й одного поліція, ранених є більше як 20. Революціонери пішли наступом на семінарію св. Карла. На зал. стації в Зуфірі біля Сарагоси височив зі шмих поспішний поїзд. Було 10 збитих, багато ранених. Ствердили, що шмих були зірвані. В різних містах наїшли багато зброї. В Саламанці під час стрілянини військова стежа стріляла до поліції. Жертв не було.

Поліція арештувала багато осіб у всьому краю. В Мадриді прийшло до сутичок під час нольпортажі нового часопису „В. Е.“ (ініціалі еспанського фашизму). Юрба злічувала двох фашистів.

Алярмовий стан

МАДРИД, ПАТ. У всій Іспанії оголосили алярмовий стан. Конституційні гарантії припинено. Ввели превентивну цензуру часописів. Можливо, що введуть стан облоги, колиб ре-акти повторилися. Тоді влада перейшла би до війська.

ПАРИЖ, 10. 12. ПАТ. Хоч з еспанської сторони успокоюють, далі приходять вістки про поважні події в Іспанії. В Андалузії, Естрема-дурі й Леванті спокій, зате в провінціях Гвеска, Теруле, Сарагоса, Барселоні положення дуже грізне. В місцевостях, що їх заняли революціо-нери, мають на держ. будинках чорно-червої прапори. В різних містах вибухають пожежі й бомби. Приходить до вел. сутичок. У Сан Мартіні висадили в повітря залізний стовп, що піддержував ел. проводи. Стовп убила шофера, що саме переїздив, а кількох прохожих ранив. Каталонський уряд відкликав вибори до самоврядувань, що мали відбутися 17. ц. м. Театр. вистави припинені. Рух на вулицях до-зволений до 22 год.

МАДРИД, 10. 12. ПАТ. Всякі збори заборонено. Мин. ночі вибухли три бомби перед пор-талем церкви, дві перед банками. Комунікація між Барселонію та Францією ушкоджена. Експрес Барселоні-Севілья височив зі шмих бі-ли ст. Пузоль, бо революціонери висадили міст. Згинуло 5 осіб, 40 було ранених.

ПРЕЗ. РАВШІНГ У ПІЛСУДСЬКОГО.

У понеділок приїдуть до Варшави пре-зидент латвійського сенату д-р Равшінг. Перегов-оруватиме в торгових і митних справах. Кажуть, що Равшінг буде на послуханнях у Пілсудського.

МУСОЛІНІЯ ЗАПРОСИЛИ ДО СРСР.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє, що більшовиць-кий уряд офіційно запросив Мусолінію до Москви.

КРОВАВА СУТИЧКА В ПАЛЕСТИНІ.

У Тель-Авіві (Палестина) жиди уладили збо-ри, щоб заарештувати проти імміграційних об-межень. Похід демонстрантів розганяла англій-ська поліція. В сутичці було ранених 6 поліцаів і 3 демонстранти. Підмога з Яфи розігнала де-монстрантів.

АМБАСАДОР ЗЛ. ДЕРЖАВ У МОСКВІ.

ВАРШАВА, 10. 12. ПАТ. Нині рано берлін-ським поїздом переїхав до Москви через Вар-шаву новоіменований амбасадор Зл. Держав у СРСР., Болін.

ХОЧЕ ВІДІБРАТИ ПОЛЬЩІ МАНДАТ У ЛІЗІ НАЦІЙ.

„Еко де Парі“ згадуючи про італійський лані реорганізації Ліги Націй твердить, що тією реформою Мусоліні хоче позбавити Поль-щу та Малу Антанту мандатів у Раді Ліги На-цій, а тимсамим ослабити ті держави в міжна-родних відносинах.

Революція в Іспанії.

ПАРИЖ, ПАТ. З Мадриду прийшли вістки про ті революції в Іспанії. Вибухла рево-люція на заклик національної федерації праці та іберійської монархістичної федерації. Відозва-тих федераций закликала робітників знищити федеральну владу, заповідала заг. озброєння на-роду, відлучу фабрич. і мистецтв під управу помі-стоту праці. Відозва заохочувала зайняти палати і мешкання богачів. Мадридці червоно-добрий плащ, як ознаку заг. символу.

Середовищем революції була провінція та місто Льогрово, де прийшло до вуличних боїв між правими та революціонерами. Кажуть, що є чимало ранених і збитих. Точних вісток нема, бо телефони й телеграфи повернуті.

Другим середовищем була провінція Гвеска. Там революціонери заняли місто Торхос. В Аль-кантарі революціонери підпалили ратуш і багато держ. будинків. Міністр вн. справ оголосив, що в обох провінціях були 4 збиті або багато ране-них.

Пан Еріо -- Совіти та голод на Україні.

Calomniez, calomniez,
Il en restera toujours
quelque chose. Bazile.

Коли на початку вересня я написав і післав до друку свого „отвертого листа до п. Еріо“, я мав деякі побоювання, чи може не випадом до дим поспіши. А вже не було виключено, що більшовицько-ліберальне захоплення, яке ліонський мер так ясно виявив на теренах Рад. України, було лише зовнішньою дипломатичною та політичною куртуазією або товариською чемністю гостя супроти господаря. Можна було сподіватися, що вернувшись до Франції з країни революційного „Ісламу“, пан Еріо іншим чином більш рішуче говоритиме про „хитру механіку“ більшовицьких досягнень.

Я помилявся. Ці мої побоювання були зайві. По поверненні додому пан Еріо ще з більшим ентузіазмом прилюдно говорить про те, що довелось йому бачити в СРСР. Фігуранти жакети, його захоплення московським більшовизмом зростає тепер, мовляв, у геометричній прогресії та наявно еволюціонує — від захоплення до захоплення, від совітофільства до совітофанії.

З людьми захопленнями, як відомо, неможливо ніяка дискусія на тему об'єкту їхнього захоплення. Бо вони бачать його крізь чудодійні окуляри д-ра Міракліа. Бо завдяки процесові „христалізації“ за геніальною теорією Стендала, автора славетної книги „Про кохання“, цей об'єкт, колиб він був навіть найбільш прозаїчний, в їхній уяві квітчастея кристалами небуваної краси. Це вже не звичайна „чорна глина“, яку вчора кинуто в озеро соляного розчину. Ні! Це казково прегарна і білосніжна, екзотична яхаса рослина, що на сонці відбиває всіми кольорами веселки, а при місяці горить сотками яскравих вогників, чудових діамантів!

Через те саме з людьми захопленнями неможливо ніяка дискусія. Бо найбільш характеристичною для них є прикмета: бачити те, чого немає і не бачити того, що в дійсності є.

Також пан Еріо не бачить „чорної гили“ совітської дійсності. В його уяві це фантастично гарна палата й архитвір суспільної інженерії. Колиб п. Еріо це своє захоплення більшовизмом або залишив для себе, або виявляв його лише приватно, а не в ролі визначного державного діяча та вченого; колиб він це робив у аристократичних і коректних формах, не ображаючи людей, що інакше дивляться на сучасну московську диктатуру і в кожній разі більш компетентні за нього в цьому питанні, пана Еріо можна було б залишити в спокої і не чіпати з приводу його ріжних заяв на цю тему.

Адже вже стільки в Європі сказано і написано про більшовизм у суперлативах, що від одної ще совітофільської книги чи статті світ певне не запалиться, а Москва не стане кращою!

На жаль, пан Еріо у своєму совітофільському прозелітизмі переходить поза межі дозволеного. Ліонський мер, ображуючись на своїх опонентів за таку, хоча гостру, проте річеву

критику його безпідставних ентузіастичних заяв з приводу Совітів, безлічно атакує їх та дозволяє собі особисто їх ганьбити. Замість того, щоб мужньо признати свою помилку в оцінці більшовизму, п. Еріо — гідко і просто недопустимо обкладає болотом інсинуації тих своїх критиків. Цього не вільно нікому. Цього тим більше не вільно людині того значіння та громадського становища, що п. Еріо.

Ось чому не можна мовчати з приводу таких його виступів.

Конкретно маю на увазі нещодавню статтю п. Еріо в паризькій „L'Information“ першу з циклу „російських нарисів“. Це має бути мабуть його критичний звіт про подорож до СРСР. Одночасно це спроба поєднаної дискусії з опонентами та критиками п. Еріо. Спроба, на жаль, під кожним оглядом невдала. Невдала щодо змісту і щодо форми. Від бувшого французького прем'єра та визначного вченого і письменника можна було сподіватися чогось поважнішого й більш обгрунтованого від отих політичних інсинуацій, розрахованих на дешевенький ефект бульварної опінії або вульгарного патріотизму.

Зробити зі своїх критиків нічого нетямущих дурнів або агентів і запродавців Гітлера, для цього не треба бути паном Еріо. Таке завдання ще з більшим успіхом може виконати перший-кращий обскурий бруковий журналіст, що у своїх писаннях спекулює на масову психозу напів-інтелігентного читача і що свідомо апелює до темних інстинктів людської юрби.

Ні! Ніхто не міг припускати, що п. Еріо, — один з політичних провідників сучасної Франції, один з кращих французьких письменників, і без сумніву визначний вчений, що ліонський мер в обороні свого захоплення совітським урбанізмом, докотиться аж до методів архимандрита брехні та обману забутого й вічно живого Дон Базіліа. Ніхто не думав, що своєю совітоманією п. Еріо буде захищати в душі відомого афоризму того езуїта, що радо повчав: „Обмовляйте, обмовляйте, — бо завжди з цього щось залишиться!“

Аджеж поганюю обмовою є те, що п. Еріо каже на вступі згаданій своїй статті з приводу львівського ліхоліття на Україні. Цинічно зневажливо брешуть ці ганебні його фрази:

„З Берліна так само походять всі кампанії з вигаданим голодом на Україні, добре влаштовані, щоб зворушити шляхотні душі, а рішуче зловісна та гідка і яка для досягнення виражених жаху використовує деякі фотографічні документи, які ми самі ствердили, але підчас першої ще подорожі в 1922 році“ (підкреслення мое. — Б.).

Це нечувані та безприкладні наклепи. Це політичні соткам тисяч мертвих жертв щогорічного голоду на Україні! Це нічим і ніколи не виправдана образа трагічного м'ястату національної неволі Рад. України!

Що п. Еріо сказав би, колиб якийсь чужинець дозволив собі так зневажливо висловитися з приводу полягалих під Верденом? Колиб так гаумливо висловився з приводу „лісу хрестів“ як гарно й символічно сказав Доржеле — над їхніми могилами? „Ліс хрестів“ над жертвами щогорічного голодного ліхоліття на Україні був би куди більший за цей верденський. Аджеж на Вел. Україні вимерло від голоду в цім році мабуть не менше люда, ніж Франція втратила своїх воєнків підчас світової війни взагалі. Отже це безприкладний цинізм писати про „вигаданий голод на Україні“ (la pretendue famine de la Ukraine), а допомогну акцію для рятунку масово вимираючої цієї нещасної країни трактувати як політичний шантаж, інспірований Берліном, роблений агентами Гітлера, на підставі свідомо фальшованих матеріалів. З такими ганебними інсинуаціями не можна поємазувати, їх треба прилюдно п'ятувати на вічну ганьбу!

Своїми лавентриками Совітів п. Еріо може хоче заасекуруватися наперед перед історією. Але одночасно таким робом в ім'я дуже, зрештою, проблематичної слави для себе у далекому майбутньому, він тепер цинічно перекреслює кращі сторінки свого минулого. П. Еріо забув, що ніяка слава чи амбіція ніколи й нікого не звільняє від елементарного обов'язку передовсім й завжди бути людиною!..

О. І. Бочковський.
(Кінець буде.)

Катастрофа міст Волині.

Волинь, 9. XII. 1933.

З хвилиною прилучення до волинських ріжновісних міст наших передміських сіл і перекинення на українське заселення магістрацьких податкових татарів українське громадянство почало щораз більше цікавитися справами міських самоуправ. У „Ділі“ подавали ми відомості, як українці різних міст брали участь у виборах до міських рад, правда, здебільша без валежних успіхів.

Щоби опазувати міські самоуправи польські ділячі вивули тасло, що, мовляв, міську господарю опазували жида (х по містах біль-

шість). А „Пшега, Волинські“ навіть писав, що над містом (Рівне) панує „жидівська тетка“, що від цього господаря міст йде але та щоби вивести її на шляхи правдивої творчості, треба вирвати міста з жидівських рук. (Очевидно за це тепер жиди будують літак). Засобом до цієї боротьби з жидами мав бути „господарський бльон“ ч. 1.

Вибори скрізь скінчилися „перемогою“ єдиного бльону і до міських самоуправ виїшла польська більшість. „Вибрано“ згоря замічених фахівців бурмістрів та віде-бурмістрів, вибрано „порядних“ лавників, і почалося буденне життя.

Настрої міста були рожеві. Певність, що мі-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ГРУДНЯ 1933.

Ювілей заслуженого артиста.

40-ліття спенічної праці Йосифа Стадника.

Погану звичку завели енциклопедії з датами уродин. Якби не енциклопедія, могли би ми навипередки вітагувати, скільки літ може мати той бадьорий із молодечим обличчям артист, Йосиф Стадник, що святкує... сам він неземний: 35-ліття чи 40-ліття своєї спенічної праці. Коли вірити у всі ці нові способи відможджування, то найнеімовірніший із них — праця на українській сцені. Рік переїзді із містечка в містечко, виступів у неогрітих саялах, недоспані ночі, нерівномірне харчування, постарів би кожного з нас на 10 літ. 35 літ такої мандрівки, війни і російський полон, щоденна журба за вечірню виставу, що залежить від чужої сали, поїзда, каси та настрою перетомлених артистів, не постарів би Стадника, а загартували його, додали йому енергії.

Дебютував він як 17-літній юнак у 1894 р. у Тернополі в театрі „Руської Бесіди“ під управою Гуляка; грав Васюка у пєсі „Перехитрил“. Аманти, здебільша сальонові, були його „спеніальністю“, а першими його партнерками Фішерівна та Слободівна. Сальонові пєси належали тоді до революційної новини на нашій сцені; Стадник став їхнім режисером. Репертуару нема, Стадник починає робити сам переклади.

Після М. Садорського перебирає Стадник у 1906 р. дирекцію театру „Руської Бесіди“ і веде його до 1913 р.; сам став режисером та адміністратором. За нього труп доходить до 60 осіб.

Перекладає „Примари“ Ібсена та „Вільгельма Телла“ Шіллера, дає власні спроби легких комедій, уперше ставить на нашій сцені опери: „Фавест“, „Жидівка“, „Кармен“, „Галька“, „Оповідання Гофмана“, „Травіата“, „Мадам Батерфляй“, а з українських „Різдвяну ніч“, „Роксолану“, „Еней на мандрівці“. Стадник наважує контакт з нашими артистами зза кордону й ангажує звіталь Шевченка, Островського, Івлєва, Лугового, Розсуду-Переверзева. Одночасно виступають у нашому театрі відомі чужинні співаки Бое, Де Ліс і співаки: Шайфенберг, Діані, Альбертіні й ін.

У 1913 р. Стадник організує власний театр, здебільша з молодих сил. Війна відриває його від праці; разом з залогом Перемишля попадає у російський полон і сидить як австрійський в'язень у Тамбові та Харкові. Революція робить його вільним і він вступає до театру Садорського у Київ, де режисує сальонові пєси. Одночасно стає директором державної драматичної школи у Києві і актором в Інституті ім. М. Ілленка та інструкторських курсів позашкільної освіти з ділянки театрального мистецтва.

В часі громадянської війни Стадник переходить увесь відступ нашої армії. У Кам'янці Подільській веде самостійний театр. Обіздить фронт з кобзарем Ємцем, згодом вертається у Львів, де спершу робить спроби скласти власний театр, потім перебирає театр „Української Бесіди“, ще пізніше театр „Кооператив Український Театр“ у Львові, що повстає на місці давнього театру „Української Бесіди“.

До 1933 р. він власний театр у ріжноразовий складі; найближчі члени його рідні, дружина, син і дочка, всі талановиті артисти. Недалі творили основу його труп

Ролі Стадника охоплюють широкую скалу від молодих хлопців, амантів до старців і характеристичних типів. У деяких із них, як у „Тарпофі“ та „Скупарі“ Модієра, він просто незрівняний. Його „Урієль Акоста“ довгі роки захоплював публіку; його Яго (з „Отелло“) або Хлєс таков були непересічними креациями.

Стадник перший із директорів наших театрів уводив свідомо та послідовно європейський репертуар і перший зажагується ставити чужі оперетки-новинки. Хто знає обстанову наших сцен, мусів подивляти сміливість і зручність Стадника, що найпростішими засобами змія творити оману кімнати або краєвиду. Мало хто у нас знає так добре як він психологію провинцяльної публіки і місцеві відносини кожного міста та містечка. Ні пуста сальа ні порожня каса не виводили його з рівноваги. Коли мав він час перекласти пів сотні пєс? Між ними „Діти Ванюшина“, „Примари“ або „Любові“ були для нас колись революційними. Мова Стадникових перекладів була завжди літературна, сам він знав останні літературні новини і змія відріжжати цінний твір від модної сензації.

Серед інших обставин інтелігенція, енергія та любов сцени Стадника довела би його до становища директора великого театру у великому місті. Серед інших обставин після стільких літ такої праці наше громадянство могло би прийняти його не тільки величавою академією, але й дати повну матеріальну забезпечку на роки заслуженого відпочинку. Нині, у нашій злидній дійсності можемо шпанувати його лише своєю присутністю на одній скромній театральній виставі.

М. Р.

Гасло: ГРУДЕНЬ. ПРОСВІТА. ОБОВ'ЯЗОК!

7. XII. 1933 p.

Відкриття IV-ої вистави

Асоціації Незалежних Українських Мистців у Львові.

Меткий і повний запалу гурт львівських модерних мистців А.Н.У.М., що видає журнал „Мистецтво“, відкрив четверту з чотирьох вистав 10-го ч. м. у залах Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка при вул. Чарнецького 24. У чотирьох залах зібрано 141 експонатів, здебільша самих членів цієї Асоціації. Крім львівських і крайових мистців, прислали теж свої праці мистці з чужини, головна з Парижа.

Найбільші місця займають Роман Сельський, Михайло Анзрієнко, Микола Глушенко і Святослав Гордінський. За ними йдуть Андрій Коверко, Ярослав Музика, Михайло Осінчук та Микола Битович. Великою несподіванкою для ширшої публіки будуть три образи нашого відомого письменника Володимира Винниченка, що, як не всі знають, почав останніми роками малювати. Більшість учасників вистави дала тільки по дві-три праці, а саме: Павло Ковжун, Володимир Ласовський, Оксана Лятуринська, Петро Мегик, Петро Обаль, Олена Рубцова, Ніл Хасевич, М. Фартух і О. Шатківський. Із приватних збірок у Львові зібрано по кілька праць сучасних українських радянських мистців, мінерити Мих. Жука, дереворити Олени Сахновської, дереворити та ескібриси О. Усачова.

Як нам відомо, на виставу цю прийшло більш як удвоє експонатів, але її журі поставило дуже суворо до присланих праць і вибрало тільки наймодерніші та найбільше оригінальні. Численно зібрана публіка дуже живо та довго ділилась своїми враженнями; не бракувало і таких старших громадян, прихильників „старшої школи“, що гостро та широко заявляли, що „нічого не розуміють“. Одні були дуже здивовані, що не могли вислухувати офіційної вступної промови, другі відчували потребу провідників, що пояснювали би їм, у чому секрет нової техніки, з якою наш вір не може освоїтись. Енергійна, звязка перемова до каталогу цієї вистави, написана С. Гордінським, підкреслює виразно, що мистці зібрані на цій виставі хотять йти до останніми напрямками європейського мистецтва.

НОВИНКИ

— За ОУН. В коломийському суді перед призначенням відбулася розправа проти Франца Сабараша та Микити Сипюка з Печеніжина. Акт обвинувачення закладав їм приналежність до ОУН, поширювання „Сурми“, бюлетенів ОУН, що збирали по селах склади на боевий фонд цієї організації. Суд засудив Сабараша на півтора, Сипюка на півтора року в'язниці з утратою тор. прав. На салі на внесення прокуратора арештували свідків Івана Савчука та Мик. Жибяка з Печеніжина під закладом зложення фальшивих зізнань. Боронили д-р Шипайло й ем. суддя Генік.

— Жертви морозів і вовків. На полонині біля Шибеного (пов. Косів) замерз майже на смерть монтер далеконосних кабелів Грохольський. Його товариша, робітника Петринюка розшарпали вовки. Кінь, що був із Петринюком, вернувся сам із монтерськими причадами до барачу. — У Львові рятункова станція ствердила 40 випадків відморожень носа, вух і рук.

— Закон у справі чахотки. Польське м-ство суспільної опіки опрацювало проект закону про поборювання чахотки. Закон накладатиме на

лікаря обов'язок зголошувати кожний небезпечний для оточення випадок чахотки.

— Львівська хроніка. При вул. Войтіха 14. 42-літня послужанка Анна Кучма отруїлася двоохмісом вугля, заткавши піч. Причини: нуджа. — В Ринку під 19 числом старалися вломити до крамниці золотника Гершлерфера. Сподожені останні причади. — За розкидування комуністичних листочок в Єврейському городі суд засудив купінського робітника Шльдгорна на 2 роки в'язниці, студента політехніки Гавсманна на 10 місяців. — 10. грудня помер на 50. році життя Ігнатій Єгер, соймовий посол (ББ) і власник друкарні.

— Грабівницьке вбивство. В Кракові в складі „Рибач“ (торговля риб і маринад) син одного з відборців цієї фірми 25-літній Шретер убив із бравіни власника фірми Кальбфуса в тяжко зранив його брата. Збіглися прохожі, тому вбивник не зміг утекти з 800 золотими, які забрав, стріляв собі в уста та згинув на місці.

— Міжнародна ватага вломників-академіків. Чернівеська поліція викрила ватагу вломників, що виступали під назвою „бандитів-інтелектуалістів“. Допустилися вони касових вломів і нападів, нагнали кілька мільйонів левів. Найбільше далися в знаки Чернівцям. Поліція арештувала насамперед ватагу Еді Вольфа. Втік за кордон лише один студент Розенберг. Тепер його арештували в Інсбруку та відставили до Чернівців. В келії один вломник, поліцейський інформатор, вивідався від Розенберга подробиці про ватагу і в Букарешті арештувала поліція студентів Фрідмана, Лібмана, Роля (медика 4. року) та ще 5 ремісників. Вони доконували вломи у Парижі, де студіювали в там. школах, коли записалися з фаховими вломниками. Як вернулися до Румунії не покидали злодійського ремесла. Після кожного влому, щоби їх не арештували, виїздили до Парижа, Мадриду, Амстердаму та Відня. На дніх заангажували були ті студенти в Відні двох вломників, фахівців від кас. Хотіли обкрасти касу найбільшого чернівеського банку. Румунська поліція скомунувалася з віденською і ця арештувала обох вломників, Опала та Шпренгера, що ждали вже телеграфічного запису до Чернівців. Передчутора в Чернівцях арештували останнього члена ватаги, Роля.

— Редактор, що мав гроші. Як ми вже повідомляли, в Будапешті помер видавець і початковий редактор усіх часописів концерну „Аз-Ешт“, Андор Мікльош. Як отворили завішання, ствердили, що тестатор, який дійшов до великого майна з малоозначного адм. службовця, крім дотаций для жінки та найближчих своїх, записав нач. редакторів „Аз-Ешту“ Шлюсінському 80.000 пенге, співредакторам Фельді та Мештерові по 20 і 15 тис. акцій співробітникам, що працювали від основання часопису принаймні по 5.000, іншим по 3.000, адміністративному персоналові по 1.500, часописним організаціям по 20.000 пенге і т. д.

СПОРТ.

КОМАНДИ МЯЧ (ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ)
КРАКІВ: Гарбарія — ВКС Смітлі 3:2.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА ВХІД ДО А-КЛАСИ.

ЛВІВ: А. З. С. — Гасмоней 3:0 (0:0, 3:0, 2:0).

ЛВІВ: Гасмоней — Польонія 2:1.

ЛВІВ: А. З. С. — Польонія 9:1.

ПОЛЬСЬКІ ГАКІВКАРІ В НІМЕЧЧИНІ.

КАТОВИЦІ, 10. 12. ПАТ. Три гаківкарі клубу в Селіновіцях, Подієска, Качор і Шведе виїхали до Берліна та грали матч у барвах ім. Шлеська. Вони не мали дозволу від польської гаківкової влади. Після погрозу до Польщі їх притягнуть до відповідальності.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО ВИСОКОГО ІНСТИТУТУ ІМ. М. ДРАГОМАНОВА У ПРАЗІ. НАУКОВИЙ ЗБІРНИК. Т. II під загальною редакцією д-ра Василя Сімовича. Видався Інституту. Прага 1932—4. Ст. 424. Зміст: проф. Агенор Артюмович: Пазітат мови, проф. Леонід Відецький: З листування П. Поданського з п. Шафарином проф. В. Гармаша: Вріджені почерки післявоєнної доби. Д-р доц. Ха. Гуча: Різні форми східної кривої граничної в теорії антим Сонця. Д-р доц. Мир. Деліцький: Критерії для визначення етнологічної українсько-слов'янської межі. Проф. Дм. Дорошенко: Діяльність Францішка Паладиного в українській справі. Проф. Іван Кабачків: Структура державного бюджету на Україні в Чехословаччійській республіці. Д-р доц. Еміль Малих: Bielitz Coeruleas Bielitz, Леонід Миколович: Український степ як естетичний феномен. Д-р доц. Симон Наріжний: Прийняття московських посланців в українській державі XVII. в. Д-р асист. Яніс Огородник: Григорій Омелеченко: Ян Прохасла Кавбек і його українські симпатії. Ім. доц. Степан Риналі: Механізми та закон гравітації. Проф. Софія Русова: Казни Божень Нейцової. Д-р доц. Петро Савицький: Про зв'язок між температурами в окремих місяцях року на основі практичних даних. Проф. д-р В. Сімович: Йосиф Іречек і українська мова (до збірки звернух 1899 р.). Д-р доц. Вол. Січинський: Гравер Олександр Тарасевич. Проф. Микита Савицький: Чеська збірка про київську еміграцію XIII. ст. Доц. Хаседір Саваренко: Причинник до коопозиції четвертої Вергілієвої екалогії. Доц. Хаседір Стешко: Ян Трач — один із перших збирачів та гармонізаторів укр. народних мелодій. Д-р доц. Панас Феденко: Політичні плани Я. Л. Коменського та України. Д-р проф. Дмитро Чижовський: Про деякі джерела символіки Гр. Сковороди. (У тексті 13 ілюстрацій та 6 рисунків).

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, ч. 12 за грудень 1933. Зміст: Редакція: Дбайно всі про культуру своєї мови! Передплата „Рідної Мови“ на 1934-й рік. о. К. Валіцький: Духовенство в рідній мові. Г. Ізясельський: Походження українських слів: 12 Шешерогів. І. Киріак: Українська мова в Канаді. П. Кризовосюк: Мова мемуариста. З. Лиско: Голівка села Рикобуті, Життя селя, семасологічні нарис. І. Василешко: Хлобо повисли в Словнику Б. Гринченка слова. Д-р Олія: Граматика Малого Лесі: XIII. Епітети Говори української мови: о. Ю. Кміт: Колоски. О. Поліщук: До Підкарпатського словника. Чистота й провідність української мови, відповідь на запитання вішних Читачів. Від Редакції й Адміністрації. Різдво. Зміст першого річника „Рідної Мови“ за 1933 рік.

НОВА ХАТА, журнал для вивчення домашньої культури, мистецтва. Ч. 12. 1. грудня 1933. Зміст: Н. А. Марії Соколя. Писемки Шинкаго. Також Монія: Лист до Анни. Славко Гармаша: Сутини гаремів. М. П. Рухачівська. М. Нижанківська: Раді Захоронки. Галина: Як прати платені річі. О. Ліщинська: Масні перетвори. Нові книжки. Річні вісті. Наше вчовання. Діточа суковка. Приписи. Косметичний порядок. Мішель Даво: Липовка на східних. — Ілюстрації: Марія Соколя. Відділ народної мистецтва. Керіман Галіс. Турецькі пластунки. Платену річ треба прати з мильниці. Накрити простиром. До сучасного обережно уложити. Фрагмент із виставки трикотарських курсі. Мурійка Любас.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Орган Т-ва „Учительська Громада“ в Ужгороді. Рік видання IV. Мукачів, ч. 9, за листопад 1933.

СВІТ ДИТИНИ, грудень, ч. 4.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський Театр.
Поведілок, 11. XII. год. 7.30 веч. „Мадонна Бетерфляй“ опера.
Вікторок, 12. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то не все“.
Середа, 13. XII. год. 7.30 веч. „Кармен“ опера.

Театр Ріжнородностей.
Поведілок, 11. XII. год. 7.30 веч. „Дитя бжало“ (всі місця по 1 зол.).
Вікторок, 12. XII. год. 7.30 веч. „Ватерло“.

Концертне Бюро Тірки.
Поведілок, 11. XII. Ганца Орлована.
Четвер, 14. XII. Ада Сари, співачка.

Український Театр ім. Тобілевича.
КАМІННА СТРУМИЛОВА, 11. XII. Мотри, 12. XII. Батурані, 13. XII. Фрокліта.
ЛВІВ: Вел. саян Муз. Т-ва ім. Лизенко 14. XII. год. 7.30 веч. „Гра на замку“ Модіна. — Юлія Січинська і праці Ізясельського Сталіна.

Кіно.

АДРІЯ: „Мараду“.
АПОЛЬО: „Король мездар“ (Бастер Кітон), „Білий світ“.
АТЛАНТИК: „Резізор в Петербурзі“ з Властою Буріаном (на осн. Гоголя).
ВАНДА: „Цейтис Альжир“ та „Фліт Фланс“.
КАСІНО: „Живемо сьогодні“.
КОПЕРНИК: „С. О. С.“ („Ледяна горя“).
КОЛІСЕС: „Жінка з реєстру“, ревія „Зимовий тип“.
МАРУСЕНЬКА: „Сабра — діти Палестини“.
МІРАЖ: „Жінка на роздоріжжю“, та „Лілія Гервей“.
МУЗА: „Темний острів“.
ПАЛАС: „Мертвий дім“ (на осн. Достоєвського).
ПАН: „Я в день, ти в ніч“ та ревія.
ПАСАЖ: „Вічний верот“ (віз. Діємонд).
ХИМЕРА: „Кавалкади“.

СТИЛЕВЕ: „Чемп“, ревія „Тере-форе-куму“.

УТІХА: „Пісня життя“, ревія „Суд аз місці“.

Закордонне радіо.

Поведілок, 11. грудня 1933.

Відень (517,2) 17.25 Швайцарська музика, спіл: Братислава (279,3) 18.00 Концерт; Брно (341,7) 19.55 Концерт; Кошиці (293,5) 21.00 Музика, спіл: Прага (488,6) 21.00 Пісні; Благород (430,4) 18.00 Діточі пісеньки; Галльсберг (276,5) 17.25 Фортепіан на 4 руки; Лейпціг (389,6) 20.30 Пісні Н-С-а; Лейпціг: Вагнера; Мінхен (535) 22.30 Концерт; Бресля (325) 17.50 Шуманові пісні; Мінхен (331,5) 17.10 Оркестр, 20.30, 21.10 Концерт; Рим (441,2) 17.30 Солоїсти, 19.35 Спіл.

Вікторок, 12. грудня 1933.

Відень (517,2) 17.15 Солоїсти, 20.00 „Завісний очі“ оп. Д'Альбера; Братислава (279,3) 18.00 Словацький рецитатив, 20.40 „Завісний“ акад.; Кошиці (293,5) 18.40 Весела програма, 18.00 Байки; Прага (488,6)

22.15 Сучасна музика; Копенгаген (281,2) 21.10 „Ріголето“ оп. Верді; Агдоні (412) 21.00, 21.25, 21.15 Спіл; Благород (430,4) 20.50 Оп. арті, 21.40 Нар. пісеньки; Копно (1935) 18.20, 21.35 Спіл; Берлін (419) 20.05 „Лас Лібеснест“ муз. Конселя; Кенігсвергсгаузен (1634,9) 17.20 Суч. музика, спіл; Лейпціг (389,6) 17.35 Концерт; Будапешт (550,5) 19.30 „Трістан і Ізольда“ оп. Вагнера; Рим (441,2) 20.40 Концерт.

Львівське радіо.

Вікторок, 12. грудня 1933.

7.00—7.35 Ранішня аудіяція; 12.05, 12.08 Популярна музика з грамофону; 15.25 Збіжжа бірки; 15.30 Господарські жарты; 15.40 Сальваторе оркестр, 16.40 Серія ліжков; 16.55 Муз. архітектори 16—20, студія (музика, спіл); 18.20 Мінеральні скриньки Сх. Галичини; 19.00 Театр. фелетон; 19.25 Актуальний фелетон; 19.40, 19.45 Спортівні вісті; 20.00 „Мадонна Бетерфляй“ оп. Пуччіні (з грамофону); фелетон „Шалашень“; 22.35, 23.05 Танкова музика.